

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z powództwa M. T.
przeciwko P. Spółce Akcyjnej Oddziałowi [...] w K.
o odszkodowanie za nieuzasadnione wypowiedzenie umowy o pracę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 lutego 2023 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach
z dnia 31 stycznia 2022 r., sygn. akt V Pa 101/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej P. Spółki Akcyjnej Oddziału [...] w K.
na rzecz powoda M. T. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści
złotych) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Kielcach wyrokiem z dnia 31 stycznia 2022 r. w sprawie powództwa M. T. przeciwko P. S.A. Oddział [...] w K. o odszkodowanie za nieuzasadnione wypowiedzenie umowy o pracę, na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 17 marca 2021 r., którym oddalił powództwo, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powoda 49.800 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 lipca 2019 r.

Od powyższego wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiodła pozwana. Skarżąca zaskarżyła wyrok w całości oraz wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez ten Sąd z pozostawieniem Sądowi Okręgowemu orzeczenia o kosztach procesu za postępowanie kasacyjne.

Zaskarżanemu wyrokowi skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy: art. 382 k.p.c. w zw. z art. 378 § 1 k.p.c., przez orzekanie przez Sąd Okręgowy na podstawie jedynie części materiału dowodowego zebranego przed Sądem pierwszej instancji i pominięcie przy dokonywaniu ustaleń części zebranego w sprawie materiału dowodowego (tj. Karty Zakresu Obowiązków oraz wyroków Sądu pierwszej i drugiej instancji wraz z uzasadnieniem w sprawie o sygn. akt IV P 177/18) wykazującego istnienie przyczyn uzasadniających złożenie oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę z zachowaniem okresu wypowiedzenia, co spowodowało błędne uznanie przez Sąd Okręgowy, że przyczyny wskazane w oświadczeniu pracodawcy z dnia 25 marca 2019 r. o wypowiedzeniu umowy o pracę (w szczególności w § 1 pkt. 1 - 3 skutkujące utratą zaufania do powoda) nie uzasadniały rozwiązania umowy o pracę zawartej z powodem.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała istotne zagadnienie prawne, które sformułowała w następujących pytaniach:

1) czy sąd drugiej instancji rozpoznając apelację ma obowiązek odnoszenia się indywidualnie do każdego dowodu przeprowadzonego w sprawie przed sądem pierwszej instancji, czy też dokonując własnych ustaleń faktycznych może pominąć część zebranego w sprawie materiału dowodowego bez odniesienia się w uzasadnieniu wyroku do tego pominięcia,

2) czy sąd drugiej instancji rozpoznając apelację może nie uzasadnić z jakiego powodu pominął część materiału dowodowego, który był podstawą wyroku sądu pierwszej instancji, a jeżeli nie może, czy taka sytuacja może prowadzić do uchylenia wyroku sądu drugiej instancji z uwagi na pominięcie istotnego materiału dowodowego zebranego i ocenionego przez sąd pierwszej instancji.

W uzasadnieniu wniosku skarżąca podniosła, że w sprawie pojawia się pytanie, które może być również istotne w innych sprawach rozpatrywanych w przyszłości, a mianowicie co w sytuacji, w której sąd drugiej instancji dokonując własnych ustaleń faktycznych bierze pod uwagę tylko część zebranego w sprawie przed sądem pierwszej instancji materiału dowodowego w ten sposób, że nie uwzględnia w swoich rozważaniach wszystkich dowodów, które były przedmiotem rozważań sądu pierwszej instancji i w ten sposób pomija część materiału dowodowego. Wskazała, że podstawowymi przepisami odnoszącymi się do pominięcia dowodu są przepisy art. 235² § 1 i 2 k.p.c. i art. 381 k.p.c. W sprawie, w ocenie strony skarżącej, w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do rozważenia całego materiału dowodowego zebranego w trakcie postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Sąd pominął dowody, które były przedmiotem rozważań sądu pierwszej instancji przez ich nieuwzględnienie. Podnoszone zagadnienie wymaga w ocenie skarżącej zajęcia stanowiska Sądu Najwyższego, gdyż przyczyni się nie tylko do ustalenia błędów poczynionych w niniejszym postępowaniu, ale także do wykluczenia na przyszłość niepewności w zakresie dopuszczalnego sposobu pominięcia przez sąd odwoławczy dowodu dopuszczonego przez sąd pierwszej instancji.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za

pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona. Analiza uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia oraz wniesionej skargi kasacyjnej nie pozwala bowiem na stwierdzenie, że zachodzi powołana przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Skarżąca natomiast we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sformułowała pytania stanowiące w jej ocenie istotne zagadnienia prawne, przedstawiła wątpliwości jakie na ich tle mają powstawać, nie wskazała natomiast przepisów, na kanwie których sformułowała przedstawiane zagadnienia prawne. Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało ono sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca

wymieniła art. 235² § 1 i 2 k.p.c. i art. 381 k.p.c. jako przepisy odnoszące się do pominięcia dowodu, które jednakże nie zostały objęte podstawami skargi kasacyjnej. W podstawach skargi podniesiono bowiem zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. w zw. z art. 378 § 1 k.p.c.

Przede wszystkim jednakże podkreślić należy, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Natomiast nie budzi wątpliwości, że zgodnie z art. 378 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. obowiązek rozpoznania sprawy w granicach apelacji oznacza zarówno bezwzględny zakaz wykraczania przez sąd drugiej instancji poza te granice, jak też nakaz wzięcia pod uwagę i rozważenia wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2003 r., III CKN 392/01, OSNC 2004 Nr 10, poz. 161 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2007 r., II PK 318/06, OSNP 2008 nr 23-24, poz. 344; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 122/07, LEX nr 499160; z dnia 27 stycznia 2015 r., II PK 64/15, LEX nr 1663405). Przeprowadzone rozumowanie powinno znaleźć odbicie w treści uzasadnienia orzeczenia, ponieważ tylko w ten sposób sąd może i powinien ujawnić motywy, którymi się kierował rozstrzygając sprawę. W orzecznictwie utrwalony jest także pogląd, że z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 kwietnia 2018 r., V CSK 266/17, LEX nr 2522952; z dnia 13 września 2017 r., I PK 264/16, LEX nr 2420345; z dnia 13 sierpnia 2015 r., II PK 235/14, LEX nr 1936719; z dnia 4 września 2014 r., II CSK 646/13, LEX nr 1540130). Wykładnia art. 378 § 1 k.p.c. jest zatem utrwalona w orzecznictwie, podobnie jak wykładnia art. 382 k.p.c., zgodnie z którym sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Uzupełnienie postępowania przed sądem apelacyjnym o dowody, które mimo wniosku strony sąd pierwszej instancji pominął,

jest uzasadnione, gdy dotyczą one okoliczności istotnych z punktu widzenia prawa materialnego mającego znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 1999 r., III CKN 254/98 i z dnia 2 marca 2000 r., III CKN 257/00, niepublikowane).

W orzecznictwie wyraźnie wskazuje się również, że jeśli sąd drugiej instancji przyjmuje odmienne rozstrzygnięcie niż sąd pierwszej instancji, oparte na innej podstawie faktycznej, powinien dokonać własnych stanowczych ustaleń faktycznych, jasnych i kategoriycznych, które pozwalałyby na ocenę czy zmiana ta była usprawiedliwiona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2022 r., II PSK 293/21, LEX nr 3436607).

W sprawie Sąd Okręgowy przeanalizował na nowo cały zgromadzony materiał dowodowy i stosownie do art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c. jednoznacznie określił, którym dowodom dał wiarę, a które uznał za niewiarygodne. W istocie skarżąca zmierza nie tyle do wyjaśnienia podnoszonych zagadnień prawnych, ale co do rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, w sytuacji gdy Sąd Najwyższy nie jest sądem trzeciej instancji i jako sąd prawa, a nie sądem faktów jest związany ustaleniami faktycznymi w sprawie. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania świadczy bowiem o przyjętej przez skarżącą alternatywnej ocenie materiału dowodowego.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.